

8 ZDANĚNÍ PŘÍJMŮ ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI

Po prostudování osmé a následující deváté kapitoly budete mít základní potřebné informace o zdanění příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků fyzických osob – zaměstnanců. V této kapitole si po vymezení zdanitelných příjmů utřídíme pojmy týkající se stanovení záloh na daň nebo srážkové daně v jednotlivých měsících kalendářního roku.

Hlavním cílem zde je uvést studenty do problematiky zdanění příjmů zaměstnanců, vysvětlit povinnosti plátců daně a možnosti poplatníků v oblasti využití slev na dani v průběhu zdaňovacího období.

8.1 Základní pojmy ke zdanění příjmů ze závislé činnosti

Mzda

Úhrn všech hrubých příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků, nepatří sem příjmy osvobozené od daně nebo ty, které nejsou předmětem daně.

Plátce daně

Zaměstnavatel (fyzická nebo právnická osoba), který má povinnost vybírat zálohy na daň nebo srážet daň a odvádět je na účet finančního úřadu.

Poplatník

Zaměstnanec, jehož příjmy poléhají dani z příjmu ze závislé činnosti a funkčních požitků (§ 6 ZDP).

Prohlášení poplatníka

Tiskopis Prohlášení poplatníka daně z příjmu ze závislé činnosti a funkčních požitků určený k uplatnění nároku na slevy na dani, daňové zvýhodnění na dítě a odpočet nezdanitelných částek ze základu daně.

Registrační povinnost

Plátce daně se do 15 dnů od vzniku povinnosti srážet daň nebo zálohy na daň zaregistruje prostřednictvím tiskopisu na příslušném finančním úřadu.

Slevy na dani

Jsou to částky snižující daňovou povinnost, jsou poskytovány podle § 35ba ZDP, dají se uplatnit již v průběhu zdaňovacího období při výpočtu záloh na daň z příjmu.

Srážková daň

Konečná daň (až na výjimky), kterou srazí plátce z příjmu poplatníka za zvláštních podmínek uvedených v § 36 ZDP, u zaměstnanců obvykle z odměny za dohodou o provedení práce do stanoveného měsíčního limitu.

Záloha na daň

U zaměstnanců je to částka sražená z měsíční zdanitelné mzdy podle sazby uvedené v § 38h, odst. 2.

8.2 Kde hledat doplňující informace o zdanění příjmů?

Zákon č. 586/1992Sb., o daních z příjmů

Zákon č. 337/1992Sb., o správě daní a poplatků

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Kolektiv autorů: *Abeceda mzdové účetní 2010*. 19. vyd., Olomouc, Nakladatelství ANAG, 2010.

Zde si doplňte nejméně tři další vhodné zdroje dle vlastního výběru.

.....
.....
.....

8.3 Vybrané části zákona o daních z příjmů a prostor pro zpracování hlavních úkolů

8.3.1 Vymezení příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků

Na tomto místě následuje ve většině předcházejících kapitol komentář k výkladu základních pojmů. Zde uděláme výjimku a před zpracováním prvního úkolu si nejprve prostudujte přesné znění § 6 zákona o daních z příjmů, kde jsou vymezeny příjmy ze závislé činnosti.

§ 6

Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky

(1) Příjmy ze závislé činnosti jsou

a) příjmy ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v nichž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu je povinen dbát příkazů plátce. Těmito příjmy se rozumějí i příjmy za práci žáků a studentů z praktického výcviku,

b) příjmy za práci členů družstev, společníků a jednatelů společností s ručením omezeným a komanditistů komanditních společností, a to i když nejsou povinni při výkonu práce pro družstvo nebo společnost dbát příkazů plátce a příjmy za práci likvidátorů,

c) odměny členů statutárních orgánů a dalších orgánů právnických osob,

d) příjmy plynoucí v souvislosti se současným, budoucím nebo dřívějším výkonem závislé činnosti podle písmen a) až c) nebo funkce bez ohledu na to, zda plynou od plátce, u kterého poplatník vykonává závislou činnost nebo funkci, nebo od plátce, u kterého poplatník závislou činnost nebo funkci nevykonává.

(2) Poplatník s příjmy ze závislé činnosti a z funkčních požitků je dále označen jako "zaměstnanec", plátce příjmu jako "zaměstnavatel". Zaměstnavatelem je i poplatník uvedený v § 2 odst. 2 nebo v § 17 odst. 3, u kterého zaměstnanci vykonávají práci podle jeho příkazů, i když příjmy za tuto práci jsou na základě smluvního vztahu vypláceny prostřednictvím osoby se sídlem nebo bydlištěm v zahraničí. Z hlediska dalších ustanovení zákona se takto vyplácený příjem považuje za příjem vyplácený poplatníkem uvedeným v § 2 odst. 2 nebo v § 17 odst. 3. V případě, že v úhradách zaměstnavatele osobě se sídlem nebo bydlištěm v zahraničí je obsažena i částka za zprostředkování, považuje se za příjem zaměstnance nejméně 60 % z celkové úhrady.

(3) Příjmy podle odstavce 1 se rozumějí příjmy pravidelné nebo jednorázové bez ohledu na to, zda je na ně právní nárok či nikoli, zda je od zaměstnavatele dostává zaměstnanec nebo osoba, na kterou přešlo příslušné právo podle zvláštních předpisů, 4b) a zda jsou vypláceny nebo připisovány k dobru anebo spočívají v jiné formě plnění prováděné zaměstnavatelem za zaměstnance, kteří jsou poplatníky z příjmů ze závislé činnosti. Příjmem se rozumí rovněž částka, o kterou je úhrada zaměstnance zaměstnavateli za poskytnutá práva, služby nebo věci, kromě bytu, v němž měl zaměstnanec bydliště po dobu 2 let bezprostředně před jeho koupí, nižší, než je cena zjištěná podle zvláštního právního předpisu, 1a) nebo cena, kterou účtuje jiným osobám, jakož i částka stanovená podle odstavce 6.

(4) Příjmy zúčtované nebo vyplácené zaměstnavatelem se sídlem nebo bydlištěm na území České republiky a příjmy od plátců daně vymezených v § 38c jsou po zvýšení podle odstavce 13 samostatným základem daně pro zdanění daní vybíranou srážkou sazbou daně podle § 36 odst. 2, jedná-li se o příjmy

podle odstavce 1 písm. a) a d) a podle odstavce 10, jejichž úhrnná výše před zvýšením podle odstavce 13 u téhož zaměstnavatele nepřesáhne za kalendářní měsíc částku 5 000 Kč. To platí u příjmů zúčtovaných nebo vyplacených zaměstnavatelem, u kterého zaměstnanec nepodepsal prohlášení k dani podle § 38k odstavce 4 nebo 5.

(5) Plynou-li příjmy uvedené v odstavci 4 ze zdrojů v zahraničí, jsou základem daně (dílčím základem daně) podle § 5 odst. 2.

(6) Poskytuje-li zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně motorové vozidlo k používání pro služební i soukromé účely, považuje se za příjem zaměstnance částka ve výši 1 % vstupní ceny vozidla za každý i započatý kalendářní měsíc poskytnutí vozidla. Jde-li o najaté vozidlo, vychází se ze vstupní ceny vozidla u původního vlastníka, a to i v případě, že dojde k následné koupi vozidla. Pokud ve vstupní ceně není zahrnuta daň z přidané hodnoty, pro účely tohoto ustanovení se o tuto daň zvýší. Je-li částka, která se posuzuje jako příjem zaměstnance za každý i započatý kalendářní měsíc poskytnutí vozidla, nižší než 1 000 Kč, považuje se za příjem zaměstnance částka ve výši 1 000 Kč. Poskytne-li zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně v průběhu kalendářního měsíce postupně za sebou více motorových vozidel k používání pro služební i soukromé účely, považuje se za příjem zaměstnance částka ve výši 1 % z nejvyšší vstupní ceny motorového vozidla. Poskytne-li zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně v průběhu kalendářního měsíce více motorových vozidel současně, považuje se za příjem zaměstnance částka ve výši 1 % z úhrnu vstupních cen všech motorových vozidel používaných pro služební i soukromé účely. Vstupní cenou vozidla se pro účely tohoto ustanovení rozumí vstupní cena uvedená v § 29 odst. 1 až 9.

(7) Za příjmy ze závislé činnosti se nepovažují a předmětem daně, kromě příjmů, které nejsou předmětem daně podle § 3 odst. 4, dále nejsou a) náhrady cestovních výdajů poskytované v souvislosti s výkonem závislé činnosti do výše stanovené nebo umožněné zvláštním právním předpisem 5) pro zaměstnance zaměstnavatele, který je uveden v § 109 odst. 3 zákoníku práce (dále jen "do výše stanovené zvláštním předpisem"), jakož i hodnota bezplatného stravování poskytovaná zaměstnavatelem na pracovních cestách; jiné a vyšší náhrady, než stanoví tento zvláštní právní předpis, jsou zdanitelným příjmem podle odstavce 1,

b) hodnota osobních ochranných pracovních prostředků, pracovních oděvů a obuvi, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků a ochranných nápojů poskytovaných v rozsahu stanoveném zvláštním předpisem, 5a) včetně nákladů na udržování osobních ochranných a pracovních prostředků, pracovních oděvů a obuvi, jakož i hodnota poskytovaných stejnokrojů, včetně příspěvků na jejich udržování, dále hodnota pracovního oblečení, určeného zaměstnavatelem pro výkon zaměstnání, včetně příspěvku na jeho udržování,

c) částky přijaté zaměstnancem zálohově od zaměstnavatele, aby je jeho jménem vydal, nebo částky, kterými zaměstnavatel hradí zaměstnanci prokázané výdaje, které za zaměstnavatele vynaložil ze svého tak, jako by je vynaložil přímo zaměstnavatel,

d) náhrady za opotřebení vlastního nářadí, zařízení a předmětů potřebných pro výkon práce poskytované zaměstnanci podle zákoníku práce.

(8) Hradí-li zaměstnavatel zaměstnanci výdaje (náhrady) podle odstavce 7 písm. b) až d) paušální částkou, považují se tyto výdaje za prokázané do výše paušálu stanoveného zvláštními předpisy nebo paušálu uvedeného v kolektivní smlouvě, ve vnitřním předpise zaměstnavatele, v pracovní nebo jiné smlouvě za předpokladu, že výše paušálu byla zaměstnavatelem prokazatelně stanovena na základě kalkulace skutečných výdajů. Stejným způsobem postupuje zaměstnavatel při stanovení paušálu v

případech, kdy dojde ke změně podmínek, za nichž byl paušál stanoven. Jde-li o paušál za použití vlastního nářadí, zařízení a předmětů potřebných pro výkon práce zaměstnance, které by jinak byly odpisovány, uzná se jen do výše, v jaké by zaměstnavatel uplatňoval odpisy srovnatelného hmotného majetku při rovnoměrném odpisování v dalších letech odpisování.

(9) Od daně jsou, kromě příjmů uvedených v § 4, dále osvobozeny

a) částky vynaložené zaměstnavatelem na úhradu výdajů spojených s odborným rozvojem zaměstnanců a rekvalifikací, související s předmětem jeho činnosti, s výjimkou částek vynaložených na zvýšení kvalifikace; toto osvobození se nevztahuje na příjmy plynoucí zaměstnancům v této souvislosti jako mzda, plat, odměna nebo jako náhrada za ušlý příjem,

b) hodnota stravování poskytovaného jako nepeněžní plnění zaměstnavatelem zaměstnancům ke spotřebě na pracovišti nebo v rámci závodního stravování zajišťovaného prostřednictvím jiných subjektů,

c) hodnota nealkoholických nápojů poskytovaných jako nepeněžní plnění ze sociálního fondu, ze zisku (příjmu) po jeho zdanění anebo na vrub výdajů (nákladů), které nejsou výdaji (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů zaměstnavatelem zaměstnancům ke spotřebě na pracovišti,

d) nepeněžní plnění poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnancům z fondu kulturních a sociálních potřeb, 6a) ze sociálního fondu, ze zisku (příjmu) po jeho zdanění anebo na vrub výdajů (nákladů), které nejsou výdaji (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, ve formě možnosti používat rekreační, zdravotnická a vzdělávací zařízení, předškolní zařízení, závodní knihovny, tělovýchovná a sportovní zařízení nebo ve formě příspěvku na kulturní pořady a sportovní akce; jde-li však o poskytnutí rekreace včetně zájezdů, je u zaměstnance z hodnoty nepeněžního plnění od daně osvobozena v úhrnu nejvýše částka 20 000 Kč za kalendářní rok. Jako plnění zaměstnavatele zaměstnanci se posuzuje i plnění poskytnuté pro rodinné příslušníky zaměstnance,

e) zvýhodnění poskytovaná zaměstnavatelem provozujícím veřejnou dopravu osob svým zaměstnancům a jejich rodinným příslušníkům ve formě bezplatných nebo zlevněných jízdenek,

f) příjmy ze závislé činnosti vykonávané na území České republiky, plynoucí poplatníkům uvedeným v § 2 odst. 3 od zaměstnavatelů se sídlem nebo bydlištěm v zahraničí, pokud časové období související s výkonem této činnosti nepřesáhne 183 dnů v jakémkoliv období 12 měsíců po sobě jdoucích; osvobození se nevztahuje na příjmy z osobně vykonávané činnosti umělců, sportovců, artistů a spoluúčinkujících osob vystupujících na veřejnosti a na příjmy z činností vykonávaných ve stálé provozovně (§ 22 odst. 2),

g) hodnota nepeněžních darů poskytovaných z fondu kulturních a sociálních potřeb podle příslušného předpisu, 6a) u zaměstnavatelů, na které se tento předpis nevztahuje, hodnota nepeněžních darů poskytovaných za obdobných podmínek ze sociálních fondů nebo ze zisku (příjmu) po jeho zdanění, anebo na vrub výdajů (nákladů), které nejsou výdaji (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, a to až do úhrnné výše 2000 Kč ročně u každého zaměstnance,

h) peněžní plnění za výstrojní a proviantní náležitosti poskytované příslušníkům ozbrojených sil a naturální náležitosti poskytované příslušníkům bezpečnostních sborů podle zvláštních právních předpisů, 3) zvláštní požitky poskytované příslušníkům bezpečnostních sborů podle zvláštního právního předpisu 6b) a úhrada majetkové újmy podle zvláštního právního předpisu. 6c)

ch) náhrady za ztrátu na služebním příjmu poskytované příslušníkům bezpečnostních sborů podle právních předpisů účinných do 31. prosince 2005,

i) hodnota přechodného ubytování, nejde-li o ubytování při pracovní cestě, poskytovaná jako nepeněžní plnění zaměstnavatelem zaměstnancům v souvislosti s výkonem práce, pokud obec přechodného ubytování není shodná s obcí, kde má zaměstnanec bydliště, a to maximálně do výše 3 500 Kč měsíčně,

j) mzdové vyrovnání vyplácené podle zvláštních předpisů 6d) ve výši rozdílu mezi dávkami nemocenského pojištění,

k) náhrada za ztrátu na důchodu přiznaná podle zákoníku práce za dobu před 1. lednem 1989 a vyplácená po 31. prosinci 1992,

l) peněžní zvýhodnění plynoucí zaměstnancům v souvislosti s poskytováním bezúročných půjček nebo půjček s úrokem nižším, než je obvyklá výše úroku, zaměstnavatelem z fondu kulturních a sociálních potřeb podle zvláštního předpisu 6a) a u zaměstnavatelů, na které se tento předpis nevztahuje, ze sociálního fondu nebo ze zisku (příjmu) po jeho zdanění, jedná-li se o návratné půjčky poskytnuté zaměstnanci na bytové účely do výše 100 000 Kč nebo k překlenutí tíživé finanční situace do výše 20 000 Kč a u zaměstnance postiženého živelní pohromou do výše 1 000 000 Kč na bytové účely a do výše 200 000 Kč k překlenutí tíživé finanční situace,

m) zvláštní příplatek nebo příplatek za službu v zahraničí poskytovaný v cizí měně podle zvláštních právních předpisů vojákům a příslušníkům bezpečnostních sborů 6e) vyslaným v rámci jednotky mnohonárodních sil nebo mezinárodních bezpečnostních sborů mimo území České republiky po dobu působení v zahraničí,

n) odstupné podle vyhlášky č. 19/1991 Sb., o pracovním uplatnění a hmotném zabezpečení pracovníků v hornictví dlouhodobě nezpůsobilých k dosavadní práci, vyplácené pracovníkům přeřazeným nebo uvolněným ze zdravotních důvodů pro pracovní riziko, nemoc z povolání, pracovní úraz nebo onemocnění vznikající nebo se zhoršující vlivem pracovního prostředí,

o) příjmy do výše 500 000 Kč poskytnuté zaměstnavatelem jako sociální výpomoc zaměstnanci v přímé souvislosti s překlenutím jeho mimořádně obtížných poměrů v důsledku živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie na územích, na kterých byl vyhlášen nouzový stav, 65) za předpokladu, že tyto příjmy jsou vypláceny z fondu kulturních a sociálních potřeb 2b) nebo ze sociálního fondu za obdobných podmínek u zaměstnavatelů, na které se předpis o fondu kulturních a sociálních potřeb nevztahuje nebo ze zisku (příjmu) po jeho zdanění anebo na vrub výdajů (nákladů), které nejsou výdaji (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů,

p) příspěvek zaměstnavatele na penzijní připojištění se státním příspěvkem poukázaný na účet jeho zaměstnance u penzijního fondu 9a), částky pojistného, které hradí zaměstnavatel pojišťovně 34b) za zaměstnance na pojištění pro případ dožití nebo pro případ smrti nebo dožití nebo na důchodové pojištění, a to i při sjednání dřívějšího plnění v případě vzniku nároku na starobní důchod nebo plný invalidní důchod, nebo v případě, stane-li se zaměstnanec plně invalidním podle zákona o důchodovém pojištění, nebo v případě smrti (dále jen "soukromé životní pojištění"), na základě pojistné smlouvy uzavřené mezi zaměstnancem jako pojistníkem a pojišťovnou, která je oprávněna k provozování pojišťovací činnosti na území České republiky podle zvláštního právního předpisu 89), nebo jinou pojišťovnou usazenou na území členského státu Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru, za podmínky, že ve smlouvě byla sjednána výplata pojistného plnění až po 60 kalendářních měsících a současně nejdříve v roce

dosazení věku 60 let, v úhrnu však maximálně do výše 24 000 Kč ročně od téhož zaměstnavatele. Toto platí v případech, kdy má právo na plnění z pojistných smluv soukromého životního pojištění pojištěný zaměstnanec, a je-li pojistnou událostí smrt pojištěného, osoba určená podle zvláštního právního předpisu o pojistné smlouvě 123), kromě zaměstnavatele, který hradil pojistné.

r) naturální plnění a náhrada výdajů ve výši peněžité hodnoty naturálního plnění poskytovaná podle zvláštních právních předpisů 6g) představitelům státní moci a některých státních orgánů a soudcům a poslancům Evropského parlamentu, zvoleným na území České republiky,

s) příjem získaný ve formě náhrady mzdy, platu nebo odměny nebo sníženého platu nebo snížené odměny za dobu dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény podle zvláštních právních předpisů 47a), do výše minimálního nároku určeného zvláštním právním předpisem upravujícím pracovní právní vztahy 47b),

t) částky vynaložené zaměstnavatelem na úhradu výdajů spojených s výplatou mzdy a se srážkami ze mzdy zaměstnanci, s placením příspěvku na pojistné (přípojištění) ve prospěch zaměstnance, jakož i částky vynaložené zaměstnavatelem na úhradu výdajů spojených s poskytováním nepeněžitého plnění zaměstnanci.

(10) Funkčními požitky jsou

a) funkční platy členů vlády, poslanců a senátorů Parlamentu České republiky a poslanců Evropského parlamentu, zvolených na území České republiky a platy vedoucích ústředních úřadů státní správy,

b) odměny za výkon funkce v orgánech obcí, v jiných orgánech územní samosprávy, státních orgánech, občanských a zájmových sdruženích, komorách a v jiných orgánech a institucích.

(11) Za funkční požitek se nepovažují a předmětem daně nejsou náhrady výdajů poskytované v souvislosti s výkonem funkce, na které vzniká nárok podle zvláštních předpisů, s výjimkou náhrady ušlého příjmu. Za funkční požitek se nepovažují příjmy znalců a tlumočnicků, zprostředkovatelů kolektivních sporů a rozhodců za činnost vykonávanou podle zvláštních předpisů. 6f)

(12) Ustanovení odstavců 7, 8 a 9 se použijí obdobně i pro plnění poskytované v souvislosti s výkonem funkce.

(13) Základem daně (dílním základem daně) jsou příjmy ze závislé činnosti nebo funkční požitky, s výjimkou uvedenou v odstavcích 4 a 5, zvýšené o částku odpovídající pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistnému na všeobecné zdravotní pojištění, které je z těchto příjmů podle zvláštních právních předpisů²¹⁾ povinen platit zaměstnavatel sám za sebe, a u zaměstnance, na kterého se vztahuje povinné zahraniční pojištění stejného druhu, zvýšené o částku odpovídající příspěvkům zaměstnavatele na toto zahraniční pojištění.

(14) Jedná-li se o příjem plynoucí ze zdrojů v zahraničí, je u poplatníka uvedeného v § 2 odst. 2 základem daně jeho příjem ze závislé činnosti vykonávané ve státě, s nímž Česká republika neuzavřela smlouvu o zamezení dvojího zdanění, zvýšený o částku odpovídající příspěvkům zaměstnavatele na pojištění povinně placené podle odstavce 13 a snížený o daň zaplacenou z tohoto příjmu v zahraničí. Je-li závislá činnost vykonávána ve státě, s nímž Česká republika uzavřela smlouvu o zamezení dvojího zdanění, je základem daně příjem ze závislé činnosti vykonávané v

tomto státě zvýšený o částku odpovídající příspěvkům zaměstnavatele na pojištění povinně placené podle odstavce 13 a snížený o daň zaplacenou z tohoto příjmu v zahraničí, ale pouze v rozsahu, v němž nebyla tato daň započtena na daňovou povinnost v tuzemsku podle § 38f v předchozím zdaňovacím období.

Kdo je plátce daně z příjmů ze závislé činnosti?

.....

Kdo je poplatníkem daně z příjmů ze závislé činnosti?

.....

8.3.2 Co je rozhodující pro zdanění příjmů v průběhu zdaňovacího období?

Další užitečné informace, tentokrát už přímo využitelné pro konkrétní výpočty, získáme z dalšího paragrafu zákona o daních z příjmů.

§ 38h

Vybírání a placení záloh na daň a daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků

(1) Plátce daně vypočte zálohu z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků (dále jen "záloha") ze základu pro výpočet zálohy. Základem pro výpočet zálohy je úhrn příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků zúčtovaný nebo vyplacený poplatníkovi za kalendářní měsíc nebo za zdaňovací období, vyjma příjmů zdanitelných daní vybíranou srážkou sazbou daně podle § 36 a příjmů, které nejsou předmětem daně

a) snížený o částky, které jsou od daně osvobozeny, a

b) zvýšený o částku odpovídající pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistnému na všeobecné zdravotní pojištění (dále jen "pojistné"), které je podle zvláštních právních předpisů²¹⁾ ze zúčtovaných nebo vyplacených příjmů povinen platit zaměstnavatel sám za sebe, a u zaměstnance, na kterého se vztahuje povinné zahraniční pojištění stejného druhu, zvýšený o částku odpovídající příspěvkům zaměstnavatele na toto zahraniční pojištění.

(2) Záloha ze základu pro výpočet zálohy, zaokrouhleného do 100 Kč na celé koruny nahoru a nad 100 Kč na celé stokoruny nahoru, za kalendářní měsíc činí 15 %.

(3) Zálohu vypočtenou podle odstavce 2 plátce daně, u kterého poplatník podepsal na příslušné zdaňovací období prohlášení podle § 38k odst. 4, nejprve sníží o prokázanou částku měsíční slevy na dani podle § 35ba a následně o prokázanou částku měsíčního daňového zvýhodnění (dále jen "záloha po slevě").

(4) Plátce daně, u kterého poplatník nepodepsal na příslušné zdaňovací období prohlášení k dani podle § 38k odst. 4, vypočte zálohu podle odstavců 1 a 2, pokud nejde o příjmy zdaněné daní vybíranou srážkou sazbou daně podle § 36 odst. 2 nebo § 36 odst. 1 písm. a). U poplatníka, který u plátce nepodepsal prohlášení k dani podle § 38k odst. 4, se při výpočtu zálohy nepřihlédne k měsíční slevě na dani podle § 35ba a k

měsíčnímu daňovému zvýhodnění.

(5) K prokázaným nezdanitelným částkám ze základu daně podle § 15 a ke slevě na dani podle § 35ba odst. 1 písm. b) přihlédne plátce daně za podmínek stanovených v § 38k odst. 5 až při ročním zúčtování záloh a daňového zvýhodnění za zdaňovací období.

(6) Plátce daně srazí zálohu při výplatě nebo připsání příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků (dále jen "mzda") poplatníkovi k dobru bez ohledu na to, za kterou dobu se mzda vyplácí. Provádí-li plátce zúčtování mezd měsíčně nebo pravidelně za delší časové období, srazí zálohu při zúčtování mzdy. Mzdy plynoucí do konce ledna za uplynulé zdaňovací období se zahrnují do základu pro výpočet zálohy v tomto období.

(7) Plátce daně, který vyplácí ve zdaňovacím období poplatníkovi mzdu najednou za více kalendářních měsíců téhož zdaňovacího období, vypočte zálohu tak, jako by byla vyplacena v jednotlivých měsících, je-li tento způsob výpočtu zálohy pro poplatníka výhodnější a neuplatnil-li poplatník ve zdaňovacím období u plátce daně dosud měsíční daňové zvýhodnění podle § 35d odst. 2. Při použití tohoto způsobu nelze použít zdanění podle § 6 odst. 4.

(8) Nepožádá-li poplatník o roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění, je sraženými zálohami ze mzdy jeho daňová povinnost splněna, pokud není povinen podat příznání podle § 38g.

(9) Plátce odvede úhrn sražených záloh nebo úhrn částek, které měly být jako zálohy na daň srazeny, nejpozději do 20. dne kalendářního měsíce, v němž povinnost srazit zálohy vznikla. Z příjmů vyplacených poplatníkovi prostřednictvím osoby se sídlem nebo bydlištěm v zahraničí (§ 6 odst. 2) odvede plátce úhrn částek, které měly být jako zálohy na daň srazeny, nejpozději do 20. dne po uplynutí kalendářního měsíce, v němž o závazku účtuje v souladu s platnými účetními předpisy. Správce daně může stanovit lhůtu pro odvod záloh jinak, lhůta však nesmí přesáhnout poslední den kalendářního měsíce, v němž povinnost srazit zálohy vznikla.

(10) Plátce nemá povinnost srážet zálohy na daň podle předchozích odstavců v případě, že mzda jde k tíži stálé provozovny poplatníka uvedeného v § 2 odst. 2 a v § 17 odst. 3 umístěné v zahraničí.

(11) Správce daně může na žádost plátce zrušit povinnost srážet zálohy na daň podle předchozích odstavců z příjmů ze závislé činnosti vykonávané v zahraničí.

(12) U poplatníka uvedeného v § 2 odst. 3 se při stanovení záloh nepřihlédne ke slevě na dani podle § 35ba odst. 1 písm. a) až e) ani k daňovému zvýhodnění.

Co je rozhodující pro způsob zdanění?

.....

Jak se uplatní základní slevy na dani, jaké doklady, potvrzení apod. jsou potřeba?

.....
.....
.....

Kterou slevu na dani není možno uplatnit měsíčně a proč?

.....
.....
.....

V odstavci 3 výše uvedeného paragrafu 38h ZDP je uvedeno, že zálohy na daň z příjmu se srazí podle uvedené tabulky jenom v tom případě, že poplatník podepsal „Prohlášení“. Zde si nejprve vyplíte první stránku prohlášení pro Vašeho prvního zaměstnance.

PROHLÁŠENÍ

poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků

Příjmení _____	Rodné příjmení _____
Jméno _____	Titul _____ Rodné číslo ¹⁾ _____
Adresa bydliště (místa trvalého pobytu) _____ PSČ _____	
Prohlášení podepisuji pro plátce (název a adresa) _____	
_____	

I.

1. Podle § 35ba odst. 1 písm. a) a § 35d odst. 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), slevu na dani na poplatníka na zdaňovací období nebo uvedenou část zdaňovacího období:

☐ uplatňuji ²⁾ ☐ neuplatňuji ²⁾	☐ uplatňuji ²⁾ ☐ neuplatňuji ²⁾	☐ uplatňuji ²⁾ ☐ neuplatňuji ²⁾
--	--	--

2. Podle § 35ba odst. 1 písm. c) až f) a § 35d odst. 2 zákona uplatňuji slevu na dani z důvodu, že³⁾

- a) pobírám částečný invalidní důchod z důvodu souběhu nároku na výplatu částečného invalidního důchodu a starobního důchodu,
- b) pobírám plný invalidní důchod nebo jiný důchod z důvodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění, u něhož jednou z podmínek přiznání je, že jsem plně invalidní, zanikl mi nárok na plný invalidní důchod z důvodu souběhu nároku na výplatu plného invalidního důchodu a starobního důchodu nebo jsem podle zvláštních předpisů plně invalidní, avšak žádost o plný invalidní důchod mi byla zamítnuta z jiných důvodů než proto, že nejsem plně invalidní,
- c) jsem držitelem průkazu ZTP/P

Druh přiznaného důchodu z důvodu invalidity	Číslo a datum rozhodnutí o přiznání důchodu, popř. potvrzení FÚ č. j., ze dne	Důchod přiznán od	Datum vystavení průkazu ZTP/P

d) se soustavně připravuji na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem, ve zdaňovacím období

od - do ⁴⁾	od - do ⁴⁾	od - do ⁴⁾
-----------------------	-----------------------	-----------------------

a to až do dovršení věku 26 let nebo po dobu prezenční formy studia v doktorském studijním programu, který poskytuje vysokoškolské vzdělání až do dovršení věku 28 let.

3. Podle § 35c a § 35d zákona uplatňuji daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící se mnou v domácnosti (vlastní, osvojené, dítě v péči, která nahrazuje péči rodičů, dítě druhého z manželů a vnuka-vnučka, pokud jeho rodiče nemají příjmy, z nichž by mohli daňové zvýhodnění uplatnit):

a) Nezletilé dítě

Jméno a příjmení	Rodné číslo	Jméno a příjmení	Rodné číslo

b) Zletilé dítě až do dovršení 26 let, jestliže nepobírá plný invalidní důchod a – soustavně se připravuje na budoucí povolání:

Jméno a příjmení	Rodné číslo	Jméno a příjmení	Rodné číslo

Dále budeme pokračovat stejně jako v předcházejících kapitolách v souvislém příkladu Vaší fiktivní firmy: Od 1. srpna 2010 máte uzavřen pracovní poměr se zaměstnancem, který je pojištěncem Všeobecné zdravotní pojišťovny. V páté kapitole jste vyřizovali záležitosti týkající se přihlášení Vaší firmy jako zaměstnavatele a

plátce pojistného u příslušné zdravotní pojišťovny, v šesté kapitole jste přihlásili firmu do rejstříku organizací podáním formuláře, přihlásili jste také prvního zaměstnance do systému sociálního zabezpečení.

Po skončení prvního měsíce po nástupu do firmy jste zaměstnanci zúčtovali následující příjmy: základní mzdu 15 000 Kč, náhrady cestovních výdajů 240 Kč (stravné za 4 dny), 5 000 Kč jako výpomoc po požáru v domácnosti a od minulého zaměstnavatele dostal vyplaceno odstupné ve výši 28 520 Kč. Tím byly určeny vyměřovací základy, vypočítáno a odvedeno pojistné na veřejné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení. Do následujících tabulek si doplňte informace o zaměstnancích Vašich firem a vypočítejte zálohy na daň nebo srážkovou daň:

u prvního zaměstnance ještě i za srpen, u všech zaměstnanců za září 2010.

	Zaměstnanec	Typ pracovněprávního vztahu	Podepsané prohlášení	Další okolnosti
1.				
2.				
3.				
4.				

Postup výpočtu proveďte do následující tabulky, slevy na dani, které mohou zaměstnanci uplatnit jsou uvedeny na další straně.

1. zam. – srpen 2010	Postup výpočtu	1.	2.	3.	4.
	Hrubá mzda				
	Základ daně =				
	Záloha na daň 15 %				
	Slevy na dani				
	.				
	.				
	Záloha na daň celkem po slevách				
	Čistá mzda				

8.4 Další příklady, úkoly a otázky

1. Doplňte do následujícího přehledu předpokládané počáteční stavy účtů, sestavte podle záznamů v kapitole 8.3 sled jednotlivých operací, které se týkají zúčtování hrubé mzdy, pojistného na zdravotní a sociální zabezpečení za měsíc srpen 2010. Zaměstnanec dostal zálohu 5 000 Kč vyplacenou z pokladny a převod doplatku čisté mzdy na bankovní účet ve stanoveném výplatním termínu. Vaše fiktivní firma je malá organizace. Určete potřebné doklady, názvy (čísla) účtů.

Během účetního období došlo k těmto hospodářským operacím v oblasti zúčtování hrubé mzdy prvního zaměstnance:

	Doklad	Účetní operace	Kč	MD	D
1.					
2.					

3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
10.					

Zaúčtujte účetní případy na syntetických účtech, v případě potřeby si schémata doplňte.

Úkol:

Zjistěte základy daně, vypočtete výši záloh na daň nebo výslednou daň u všech zaměstnanců ve firmě, která se jmenuje „Všem_stejně!“ a proto všichni zaměstnanci mají za říjen 2010 stejnou základní mzdu 20 000 Kč.

	Zaměstnanec	Typ pracovněprávního vztahu	Podepsané prohlášení	Další okolnosti
1.	Pan Bílý	Pracovní smlouva	Ano	
2.	Paní Modrá	Pracovní smlouva	Ano	Uplatňuje daňové zvýhodnění na 2 děti
3.	Pan Zelený	Pracovní smlouva	Ne	
4.	Slečna Černá	Dohoda o PČ	Ano	Studentka
5.	Pan Šedý	Dohoda o PP	Ano	
6.	Pan Uplatňovač	Pracovní smlouva	Ano	Všechny kombinovatelné slevy
7.	Pan Dohoda 5000 Kč	Dohoda o PP	Ne	

Postup výpočtu:

Postup výpočtu	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Hrubá mzda							
Sociální pojištění							
Zdravotní pojištění							
Základ daně							
Základ daně zaokrouhlený							
Záloha na daň							
Slevy na dani							
.							
.							
Záloha na daň celkem po slevách							
Čistá mzda							

Zjistěte možnou výši hrubé mzdy u poplatníka, který chce uplatnit všechny (nebo vybrané) kombinovatelné slevy a ještě získat celý daňový bonus na 2 děti.

.....
 .....

Srovnání výše záloh na daň z příjmu ve dvou zdaňovacích obdobích

Úkol:

V následujících tabulkách jsou uvedeny příklady výpočtů záloh na daň z příjmu ze závislé činnosti a srážkové daně podle legislativy platné do roku 2005. Zjistěte základy daně, vypočtete výši záloh na daň nebo výslednou daň a čistou mzdu pro rok 2010.

Pan A

- typ pracovního vztahu – pracovní smlouva, má podepsáno Prohlášení
- uplatňuje nezdanitelnou část/nyní slevu na dani na poplatníka

Postup výpočtu	2005	Postup výpočtu	2010
Hrubá mzda	15 500		
Sociální pojištění (8 %)	- 1 240		
Zdravotní pojištění (4,5 %)	- 698		
Základ daně	13 562		
Základní odpočet	- 3 170		
Zdanitelná mzda	10 392		
Zaokrouhlená zdan. mzda	10 400		
Záloha ze zdanitelné mzdy 9 100 Kč (9 100 * 15%)	1 365		
Záloha ze zdanitelné mzdy přesahující 9 100 Kč [(10 400 - 9 100) * 20%]	+ 260		
Záloha na daň celkem (1 365 + 260)	= 1 625		
Čistá mzda (13 562 – 1 625)	11 937		

Pan B

- typ pracovního vztahu - pracovní smlouva, nemá podepsáno Prohlášení

Postup výpočtu	2005	Postup výpočtu	2010
Hrubá mzda	15 500		
Sociální pojištění (8 %)	- 1 240		
Zdravotní pojištění (4,5 %)	- 698		
Základ daně = zdanitelná mzda	13 562		
Zaokrouhlená zdan. mzda	13 600		
Záloha na daň 20 %	2 720		
Čistá mzda (13 562 – 2 720)	10 842		

Pan C

- typ pracovního vztahu - dohoda o provedení práce, má podepsáno Prohlášení
- uplatňoval nárok na nezdanitelnou částku na poplatníka (3170 Kč)
- na studenta (950 Kč), částečná invalidita vlastní (595 Kč)
- **nezdanitelné částky nyní nahrazeny slevami na dani**

Postup výpočtu	2005	Postup výpočtu	2010
Hrubá mzda	7 550		
Sociální pojištění (8 %)	---		
Zdravotní pojištění (4,5 %)	---		
Základ daně	= 7 550		
Základní odpočet	- 3 170		
Odpočet na studenta	- 950		
Částečná invalidita vlastní	- 595		
Zdanitelná mzda	= 2 835		
Zaokrouhlená zdan. mzda (na stokoruny nahoru)	2 900		
Záloha na daň 15 %	435		
Čistá mzda (7 550 – 435)	7 115		

Pan D

- typ pracovního vztahu - dohoda o provedení práce, nemá podepsáno Prohlášení
- určete, zda Prohlášení může být podepsáno?

Postup výpočtu	2005	Postup výpočtu	2010
Hrubá mzda	4 550		
Sociální pojištění (8 %)	---		
Zdravotní pojištění (4,5 %)	---		
Základ daně = zdanitelná mzda	= 4 550		
Zaokrouhlená zdan. mzda (na koruny dolů)	4 550		
Záloha na daň - 15 % srážková daň (na koruny dolů)	682		
Čistá mzda (4 550 – 682)	3 868		

Doplňující otázky a úkoly

Dva zaměstnanci dostali za říjen od zaměstnavatele za výborné splnění zadaného úkolu odměnu. K základní mzdě 20 tis. Kč dostal první zaměstnanec finanční odměnu 5 tis. Kč, druhý zaměstnanec dostal značkové hodinky ve stejné hodnotě. Který zaměstnanec zaplatí (ceteris paribus) za říjen větší zálohu na daň z příjmu?

.....
Mám dva souběžné pracovní poměry a dohodu o pracovní činnosti. Prohlášení poplatníka podle vyjádření
mzdové účetní u jednoho ze zaměstnavatelů nesmím podepsat. Proč?

.....
Jak se uplatní základní sleva na dani – na poplatníka, jaké doklady, potvrzení apod. jsou pro uplatnění potřeba?

.....
Můžeme všechny slevy na dani uplatnit měsíčně?
.....
.....

Pan E

- typ pracovního vztahu – pracovní smlouva, má podepsáno Prohlášení
- uplatňoval nárok na nezdanitelnou částku na poplatníka (3 170 Kč)
- daňové zvýhodnění na dvě děti (2x 500 Kč)
- nezdanitelné částky nyní nahrazeny slevami na dani

Postup výpočtu	2005	Postup výpočtu	2010
Hrubá mzda	19 500		
Sociální pojištění (8 %)	- 1 560		
Zdravotní pojištění (4,5 %)	- 878		
Základ daně	= 17 062		
Základní odpočet	- 3 170		
Zdanitelná mzda	= 13 892		
Zaokrouhlená zdan. mzda (na stokoruny nahoru)	13 900		
Záloha ze zdanitelné mzdy 18 200 Kč	3 185		
Záloha ze zdan. mzdy přesahující 18 200 Kč [(19 500 – 18 200) * 25%]	+ 325		
Záloha na daň celkem (1 365 + 260)	= 3 510		
+ daňový bonus	+ 1 000		
Čistá mzda (17 062 – 3 510 + 1 000)	14 552		

9 ROČNÍ ZÚČTOVÁNÍ DANĚ Z PŘÍJMŮ (§ 6 ZDP)

V deváté kapitole budeme pokračovat v oblasti zdanění příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků fyzických osob. Cílem zde je uvést další pojmy a zásady vedoucí ke správnému zúčtování záloh na daň plátcem příjmu v případě, že o zúčtování zaměstnanec požádá. Na praktických příkladech si také vysvětlíme situace, kdy zaměstnanec o zúčtování záloh na daň nemůže požádat a je povinen podat sám daňové přiznání.

Po prostudování této kapitoly budete mít potřebné informace o uplatnění slev a zejména nezdanitelných částí základu daně fyzických osob a budete připraveni orientovat se i v požadavcích kladených na zaměstnavatele při administraci všech činností spojených s vybíráním záloh na daň, srážením daně a jejich odvodem do státního rozpočtu.

9.1 Základní pojmy – doplněk k pojmům v kapitole 8

Většina důležitých pojmů (Mzda / Plátce daně / Poplatník / Prohlášení poplatníka daně / Sleva na dani / Srážková daň / Záloha na daň) je vysvětlena v úvodní části předcházející kapitoly. Zde si doplníme jenom několik nových pojmů potřebných k vysvětlení principu ročního zúčtování záloh.

Nezdanitelné části základu daně

Jsou to částky, které snižují roční základ daně, jsou vymezeny v § 15 ZDP.

Prohlášení poplatníka

Tiskopis Prohlášení poplatníka daně z příjmu ze závislé činnosti a funkčních požitků je v průběhu zdaňovacího období určený k uplatnění nároku na slevy na dani a daňové zvýhodnění na dítě. V další části slouží také k vyjádření žádosti o provedení ročního zúčtování záloh a odpočet nezdanitelných částek ze základu daně.

Základ daně

Roční dílčí základ daně je u zaměstnanců úhrn všech zúčtovaných nebo vyplacených zdanitelných příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků zvýšený o pojistné na sociální a zdravotní pojištění, které je zaměstnavatel povinen platit za zaměstnance.

9.2 Kde hledat další informace?

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Kolektiv autorů: *Abeceda mzdové účetní 2010*. 20. vyd., Olomouc, Nakladatelství ANAG, 2010 (především kapitola 6).

Zde si doplňte nejméně tři další vhodné zdroje dle vlastního výběru.

.....
.....
.....

9.3 Průvodce ročním zúčtováním

9.3.1 Kdo může žádat o provedení ročního zúčtování?

O roční zúčtování záloh daně z příjmů ze závislé činnosti může požádat jenom poplatník, který nemá povinnost podat daňové přiznání, podrobnosti si prostudujte ve vybrané části zákona o daních z příjmu a poté doplňte odpovědi na následující otázky:

§ 38ch

Roční zúčtování záloh na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků a daňového zvýhodnění

(1) Poplatník, který ve zdaňovacím období pobíral mzdu pouze od jednoho nebo od více plátců daně postupně včetně mezd zúčtovaných nebo vyplacených poplatníkovi těmito plátcí dodatečně v době, kdy poplatník pro ně již nevykonával závislou činnost nebo funkci a podepsal u těchto plátců prohlášení k dani podle § 38k odst. 4 a 5, může požádat písemně o provedení ročního zúčtování záloh a daňového zvýhodnění posledního z uvedených plátců daně, a to nejpozději do 15. února po uplynutí zdaňovacího období. Roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění neprovede plátce u poplatníka, který podá nebo je povinen podat příznání k dani.

(2) Dojde-li k zániku plátce daně bez právního nástupce, může poplatník požádat o roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění místně příslušného správce daně nejpozději do 15. února po uplynutí zdaňovacího období.

(3) Plátce daně provede roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění jen na základě dokladů od všech předchozích plátců daně o zúčtované nebo vyplacené mzdě, částce odpovídající pojistnému, které byl povinen platit z těchto mezd zaměstnavatel sám za sebe, sražených zálohách na daň z těchto příjmů, poskytnuté měsíční slevě na dani podle § 35ba a 35c a vyplacených měsíčních daňových bonusech. Poplatník je povinen uvedené doklady za uplynulé zdaňovací období předložit plátcí daně nejpozději do 15. února následujícího kalendářního roku. Nepředloží-li poplatník do 15. února tyto doklady, roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění plátce daně neprovede.

(4) Výpočet daně a roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění provede plátce daně nejpozději do 31. března z úhrnu mezd zúčtovaných nebo vyplacených poplatníkovi všemi plátcí postupně, a to včetně mezd zúčtovaných nebo vyplacených poplatníkovi těmito plátcí dodatečně v době, kdy poplatník pro ně již nevykonával závislou činnost nebo funkci. U poplatníka, který uplatňuje daňové zvýhodnění, provede plátce daně výpočet daně a roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění za podmínek stanovených v § 35d odst. 6 až 9.

(5) Poplatníkovi, který neuplatňuje daňové zvýhodnění, vrátí plátce daně jako přeplatek kladný rozdíl mezi zálohově sraženou daní a daní vypočtenou podle § 16 a sníženou o slevu na dani podle § 35ba, a to nejpozději při zúčtování mzdy za březen, činí-li tento rozdíl více než 50 Kč. O vrácený přeplatek sníží plátce daně nejbližší odvody záloh správci daně, nejdéle do konce zdaňovacího období, pokud nepožádá o vrácení přeplatku podle zvláštního právního předpisu upravujícího správu daní 35e) místně příslušného správce daně. Případný nedoplatek z ročního zúčtování záloh se poplatníkovi nesráží.

Zaměstnanec má dva souběžné pracovní poměry, jeden má sjednanou pracovní dobu na 4 hodiny denně, druhý na 2 hodiny denně. Který zaměstnavatel mu provede roční zúčtování záloh?

.....
.....
.....

Zaměstnavatel k 4. 1. 2010 zanikl, musí si zaměstnanci sami podat daňové příznání za rok 2009?

.....
.....
.....

9.3.2 Nezdánitelné částky a sazby daně

§ 15

Nezdánitelná část základu daně

(1) Od základu daně lze odečíst hodnotu darů poskytnutých obcím, krajům, organizačním složkám státu, 30b) právnickým osobám se sídlem na území České republiky, jakož i právnickým osobám, které jsou pořadateli veřejných sbírek podle zvláštního zákona, 14e) a to na financování vědy a vzdělání, výzkumných a vývojových účelů, kultury, školství, na policii, 15a) na požární ochranu, na podporu a ochranu mládeže, na ochranu zvířat a jejich zdraví, na účely sociální, zdravotnické a ekologické, humanitární, charitativní, náboženské pro registrované církve a náboženské společnosti, tělovýchovné a sportovní, a politickým stranám a politickým hnutím na jejich činnost, dále fyzickým osobám s bydlištěm na území České republiky provozujícím školská a zdravotnická zařízení a zařízení na ochranu opuštěných zvířat nebo ohrožených druhů zvířat, na financování těchto zařízení, dále fyzickým osobám s bydlištěm na území České republiky, které jsou poživateli částečného nebo plného invalidního důchodu, a nebo jsou nezletilými dětmi závislými na péči jiné osoby podle zvláštního právního předpisu 4j), na zdravotnické prostředky 114) nejvýše do částky nehrzené zdravotními pojišťovnami nebo na rehabilitační a kompenzační pomůcky uvedené ve zvláštním právním předpise 115) nejvýše do částky nehrzené příspěvkem ze státního rozpočtu, a na majetek usnadňující těmto osobám vzdělání a zařazení do zaměstnání, pokud úhrnná hodnota darů ve zdaňovacím období přesáhne 2 % ze základu daně anebo činí alespoň 1000 Kč. Obdobně se postupuje u darů na financování odstraňování následků živelní pohromy, ke které došlo na území České republiky. V úhrnu lze odečíst nejvýše 10 % ze základu daně. Jako dar na zdravotnické účely se hodnota jednoho odběru krve bezpříspěvkového dárce oceňuje částkou 2000 Kč.

(2) Dary poskytnuté veřejnou obchodní společností nebo komanditní společností se posuzují jako dary poskytnuté jednotlivými společníky veřejné obchodní společnosti nebo komplementáři komanditní společnosti a rozdělují se stejně jako základ daně podle § 7 odst. 4 nebo 5.

(3) Od základu daně se odečte částka, která se rovná úrokům zaplaceným ve zdaňovacím období z úvěru ze stavebního spoření, 4a) úrokům z hypotečního úvěru 53) poskytnutého bankou 109) nebo pobočkou zahraniční banky 109) anebo zahraniční bankou, sníženým o státní příspěvek poskytnutý podle zvláštních právních předpisů, 55) jakož i úvěru poskytnutého stavební spořitelnou, 56) bankou nebo pobočkou zahraniční banky v souvislosti s úvěrem ze stavebního spoření nebo s hypotečním úvěrem, a použitým na financování bytových potřeb, pokud se nejedná o bytovou výstavbu, údržbu 61) ani o změnu 32) stavby bytového domu nebo bytu ve vlastnictví podle zvláštního právního předpisu 60) prováděnou v rámci podnikatelské a jiné samostatné výdělečné činnosti nebo pro účely pronájmu. Bytovými potřebami pro účely tohoto zákona se rozumí

a) výstavba bytového domu, 58) rodinného domu, 59) bytu podle zvláštního právního předpisu 60) nebo změna 32) stavby,

b) koupě pozemku, pokud na něm bude postavena stavba uvedená v písmenu a) s využitím úvěru na financování bytových potřeb, za předpokladu, že na pozemku bude zahájena výstavba bytové potřeby podle písmene a) do 4 let od okamžiku uzavření úvěrové smlouvy a koupě pozemku v souvislosti s pořízením bytové potřeby uvedené v písmenu c),

c) koupě bytového domu, rodinného domu včetně rozestavěné stavby těchto domů nebo bytu, nebo bytu podle zvláštního právního předpisu,

d) splacení členského vkladu nebo vkladu právnické osobě jejím členem nebo společníkem za účelem získání práva nájmu nebo jiného užívání bytu nebo rodinného domu,

e) údržba 61) a změna 32) stavby bytového domu, rodinného domu nebo bytu ve vlastnictví podle zvláštního právního předpisu a bytů v nájmu nebo v užívání,

f) vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů nebo vypořádání spoludědiců v případě, že předmětem vypořádání je úhrada podílu spojeného se získáním bytu, rodinného domu nebo bytového domu,

g) úhrada za převod členských práv a povinností družstva nebo podílu na obchodní společnosti uskutečněná v souvislosti s převodem práva nájmu nebo jiného užívání bytu,

h) splacení úvěru nebo půjčky použitých poplatníkem na financování bytových potřeb uvedených v písmenech a) až g).

Použije-li se nebo používá-li se bytová potřeba podle písmen a) až h) nebo její část k podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti anebo k pronájmu, lze odečít úroků po dobu užívání bytové potřeby k uvedeným účelům uplatnit pouze v poměrné výši.

(4) V případě, že účastníky smlouvy o úvěru na financování bytové potřeby je více zletilých osob, 62) uplatní odpočet buď jedna z nich, anebo každá z nich, a to rovným dílem. Jde-li o předmět bytové potřeby uvedený v odstavci 3 písm. a) až c) a e), může být základ daně snížen pouze ve zdaňovacím období, po jehož celou dobu poplatník předmět bytové potřeby uvedený v odstavci 3 písm. a) až c) vlastnil a předmět bytové potřeby uvedený v odstavci 3 písm. a), c) a e) užíval k vlastnímu trvalému bydlení nebo trvalému bydlení druhého z manželů, potomků, rodičů nebo prarodičů obou manželů a v případě výstavby, změny stavby 32) nebo koupě rozestavěné stavby užíval předmět bytové potřeby k vlastnímu trvalému bydlení nebo k trvalému bydlení druhého z manželů, potomků, rodičů nebo prarodičů obou manželů po splnění povinností stanovených zvláštním právním předpisem pro užívání staveb. 63) V roce nabytí vlastnictví však stačí, jestliže předmět bytové potřeby poplatník vlastnil ke konci zdaňovacího období. Jde-li o předmět bytové potřeby uvedený v odstavci 3 písm. d), f), g), může být základ daně snížen pouze ve zdaňovacím období, kdy poplatník byt, rodinný dům nebo bytový dům získaný podle odstavce 3 písm. d), f), g) užíval k vlastnímu trvalému bydlení nebo k trvalému bydlení druhého z manželů, potomků, rodičů nebo prarodičů obou manželů. Úhrnná částka úroků, o které se snižuje základ daně podle odstavce 3 ze všech úvěrů poplatníků v téže domácnosti, nesmí překročit 300 000 Kč. Při placení úroků jen po část roku nesmí uplatňovaná částka překročit jednu dvanáctinu této maximální částky za každý měsíc placení úroků.

(5) Od základu daně ve zdaňovacím období lze odečíst příspěvek zaplacený poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem 9a) podle smlouvy o penzijním připojištění se státním příspěvkem uzavřené mezi poplatníkem a penzijním fondem. Částka, kterou lze takto odečíst, se rovná úhrnu příspěvků zaplacených poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem na zdaňovací období sníženému o 6 000 Kč. Maximální částka, kterou lze takto odečíst za zdaňovací období, činí 12 000 Kč. Pokud poplatníkovi jeho penzijní připojištění zaniklo bez nároku na penzi nebo jednorázové vyrovnání a současně bylo poplatníkovi vyplaceno odbytné, pak nárok na uplatnění odpočtu nezdanitelné části základu daně zaniká a příjmem podle § 10 ve zdaňovacím období, ve kterém k této skutečnosti došlo, jsou částky, o které byl poplatníkovi v příslušných letech z důvodu zaplacených příspěvků na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem základ daně snížen.

(6) Od základu daně za zdaňovací období lze odečíst poplatníkem zaplacené pojistné ve zdaňovacím období na jeho soukromé životní pojištění podle pojistné smlouvy uzavřené mezi poplatníkem jako pojistníkem a pojištěným v jedné osobě a pojišťovnou, která je oprávněna k provozování pojišťovací činnosti na území České republiky podle zvláštního právního předpisu, 89), nebo jinou pojišťovnou usazenou na území členského státu Evropské unie nebo Evropského hospodářského prostoru za předpokladu, že výplata pojistného plnění (důchodu nebo jednorázového plnění) je ve smlouvě sjednána až po 60 měsících od uzavření smlouvy a současně nejdříve v kalendářním roce, v jehož průběhu dosáhne poplatník věku 60 let, a u pojistné smlouvy s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití navíc za předpokladu, že pojistná smlouva s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou od 5 do 15 let včetně má sjednanou pojistnou částku alespoň na 40 000 Kč a pojistná smlouva s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou nad 15 let má sjednanou pojistnou částku alespoň na 70 000 Kč. U důchodového pojištění se za sjednanou pojistnou částku považuje odpovídající jednorázové plnění při dožití. V případě jednorázového pojistného se zaplacené pojistné poměrně rozpočítá na zdaňovací období podle délky trvání pojištění s přesností na dny. Maximální částka, kterou lze odečíst za zdaňovací období, činí v úhrnu 12 000 Kč, a to i v případě, že poplatník má uzavřeno více smluv s více pojišťovnami. Při nedodržení těchto podmínek z důvodu zániku pojištění nebo dodatečné změny doby trvání pojištění nárok na uplatnění odpočtu nezdanitelné části základu daně zaniká a příjmem podle § 10 ve zdaňovacím období, ve kterém k této skutečnosti došlo, jsou částky, o které byl poplatníkovi v příslušných letech z důvodu zaplaceného pojistného základ daně snížen, s výjimkou pojistných smluv, u nichž nebude vyplaceno pojistné plnění nebo odbytné a zároveň rezerva nebo kapitálová hodnota pojištění bude převedena na novou smlouvu soukromého životního pojištění splňující podmínky pro uplatnění nezdanitelné části základu daně.

(7) Od základu daně lze odečíst zaplacené členské příspěvky zaplacené ve zdaňovacím období členem odborové organizace odborové organizaci, která podle svých stanov obhazuje hospodářské a sociální zájmy zaměstnanců v rozsahu vymezeném zvláštním právním předpisem. 82) Takto lze odečíst částku do výše 1,5 % zdanitelných příjmů podle § 6, s výjimkou příjmů podle § 6 zdaněných srážkou podle zvláštní sazby daně, maximálně však do výše 3 000 Kč za zdaňovací období.

(8) Od základu daně ve zdaňovacím období lze odečíst úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání podle zákona o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání 82a), pokud nebyly hrazeny zaměstnavatelem ani nebyly uplatněny jako výdaj podle § 24 poplatníkem s příjmy podle § 7, nejvýše však 10 000 Kč. U poplatníka, který je osobou se zdravotním postižením, lze za zdaňovací období odečíst až 13 000 Kč, a u poplatníka, který je osobou s těžším zdravotním postižením, až 15 000 Kč.

(9) U poplatníka uvedeného v § 2 odst. 3 se základ daně podle odstavců 3 a 4 sníží za zdaňovací období, pokud úhrn jeho příjmů ze zdrojů na území České republiky podle § 22 činí nejméně 90 % všech jeho příjmů s výjimkou příjmů, které nejsou předmětem daně podle § 3 nebo 6, nebo jsou od daně osvobozeny podle § 4, 6 nebo 10, nebo příjmů, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně.

§ 16

Sazba daně

Daň ze základu daně sníženého o nezdanitelnou část základu daně (§ 15) a o odčitatelné položky od základu daně (§ 34) zaokrouhleného na celá

sta Kč dolů činí 15 %.

Které nezdánitelné části základu daně je možno uplatnit měsíčně a které až v ročním zúčtování?

.....
.....

9.4 Další příklady, úkoly a otázky

Pro splnění následujících úkolů si připravte potřebné formuláře:

- Prohlášení poplatníka daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků,
- Potvrzení o zdánitelných příjmech ....

Formuláře jsou dostupné ke stažení například na <http://cde.mfcr.cz/tiskopisy>

9.4.1 Zúčtování záloh na daň z příjmu vybraným zaměstnancům firmy

Úkol:

Zjistěte základy daně, vypočítejte výši záloh na daň nebo výslednou daň u všech zaměstnanců ve firmě, která se jmenuje „Všem_stejně!“ a v důsledku toho všichni zaměstnanci mají za nejen za říjen 2010, ale ve všech měsících roku 2010 stejnou základní mzdu 20 000 Kč.

	Zaměstnanec	Typ pracovněprávního vztahu	Podepsané prohlášení	Další okolnosti
1.	Pan Bílý	Pracovní smlouva	Ano	
2.	Paní Modrá	Pracovní smlouva	Ano	Uplatňuje daňové zvýhodnění na 2 děti
3.	Pan Zelený	Pracovní smlouva	Ne	
4.	Slečna Černá	Dohoda o PČ	Ano	Studentka
5.	Pan Šedý	Dohoda o PP	Ano	
6.	Pan Uplatňovač	Pracovní smlouva	Ano	Všechny kombinovatelné slevy
7.	Pan Dohoda - 5000 Kč	Dohoda o PP	Ne	

1. Jaká jsou pásma pro použití ročních sazeb daně pro příjem za rok 2010?
2. Ve firmě Všem_stejně (z minulého cvičení) pracuje také pan Fialový. Pracovní poměr trvá od 1. ledna do 31. prosince 2010, má každý měsíc hrubou mzdu jen 10 000 Kč, podepsal prohlášení a uplatňoval základní nezdánitelnou částku na poplatníka a po celé období uplatňuje daňové zvýhodnění na 3 děti. Po skončení roku požádá o provedení ročního zúčtování.

Postup výpočtu:

Hr. mzda			
SP			
ZP			
Základ daně			
Zdanitelná mzda			

Záloha na daň			

6. Připravte formulář Potvrzení o zdanitelných příjmech pro pana Fialového z příkladu 4, protože se před podpisem žádosti o roční zúčtování zjistilo, že má povinnost sám podat daňové přiznání.
5. Připravte tiskopis Prohlášení poplatníka pro zaměstnance, který podepsal prohlášení k 1. 1. 2010 a využívá všechny možnosti slev na dani, daňové zvýhodnění na dítě a odpočtů nezdanitelných dávek - jak v měsíčním, tak i v ročním zúčtování záloh a výsledné daně.